

Pradžia>Kreipimasis į teismą>Tarpininkavimas>Tarpininkavimas ES šalyse

Tarpininkavimas ES šalyse

Prancūzija

Kodėl, užuot kėlus bylą, nepabandžius ginčo išspręsti per tarpininkus? Tarpininkavimas yra alternatyvus ginčų sprendimo būdas, kai tarpininkas padeda šalims pasiekti susitarimą. Prancūzijos vyriausybė ir specialistai vertina tarpininkavimo pranašumus.

Į ką kreiptis?

Prancūzijoje nėra centrinės ar vyriausybės valdžios institucijos, atsakingos už tarpininko profesijos reglamentavimą. Šiuo metu tokios institucijos steigti nenumatoma.

Šeimos klausimų srityje esama nevyriausybinių organizacijų.

APMF (Tarpininkavimo šeimos klausimais asociacija) skelbia, kad 2012 m. turėjo 700 narių, dauguma jų yra tarpininkai šeimos klausimais. Ji pateikia labai lengvai prieinamą tarpininkų sąrašą pagal regionus.

FENAMEF (Nacionalinė tarpininkavimo šeimos srityje asociacijų federacija) nurodo, kad 2012 m. veikė daugiau kaip 480 tarpininkavimo šeimos srityje įstaigų, ir pateikia jų sąrašą.

Dar naudinga kreiptis į:

CMAP (Paryžiaus tarpininkavimo ir arbitražo centras), kuris sprendžia ginčus tarp (didelių) įmonių.

IEAM (Ekspertizės, arbitražo ir tarpininkavimo institutas), kuriame 2012 m. dirba daugiau kaip 100 teismo ekspertų ir specialistų, padedančių spręsti ginčus tokiose srityse kaip ekonomika ir finansai, teisė ir mokesčiai, statybos ir viešieji darbai, pramonė, žaliavų ir transporto sritys.

FMCML (Laisvųjų tarpininkų ir įgaliotinių federacija), kuriai priklauso maždaug šimtas ekspertų, teikiančių tarpininkavimo paslaugas bei galinčių pateikti eksperto išvadas įvairiose srityse (statybų, nuosavybės, pramonės, paslaugų, pratybos, socialinių reikalų ir mokesčių, informacinių technologijų, aplinkos bei medicinos ir paramedicinos).

FNCM (Nacionalinė tarpininkavimo centrų federacija), kuriai 2012 m. priklausė 79 advokatūrų tarpininkavimo centrų. Didžioji dalis jos narių yra advokatai. Ji gauna Nacionalinės advokatų kolegijų tarybos paramą ir palaiko gerus ryšius su teismais. Federacijos svetainėje skelbiamas centrų sąrašas.

ANM (Nacionalinė tarpininkų asociacija), įsteigta 1997 m. 2012 m. jai priklausė maždaug 20 asociacijų ir 300 narių, susibūrusių į 11 regioninių delegacijų. Ši asociacija parengė nacionalinį tarpininkų etikos kodeksą. Jos svetainėje skelbiamas narių sąrašas.

Kokiose srityse leidžiama naudotis ir (arba) dažniausiai naudojamasi tarpininko paslaugomis?

Prancūzijos teisėje bylos šalys gali tarpininkavimą taikyti visose teisės srityse, jeigu tarpininkavimas nekenkia „viešajai tvarkai“. Pavyzdžiui, nebūs galima sudaryti tarpininkavimo sutarties norint apeiti privalomąsias santuokai ar skyryboms taikomas taisykles.

Tarpininkas dažniausiai pasitelkiamas **šeimos bylose** (šeimos bylų teisėjas veikia per šeimos tarpininką) ir nagrinėjant **ieškinius dėl nedidelių sumų** (kai bylos vertė mažesnė nei 10 000 EUR, skundai per taikintoją pateikiami vietos teismui arba apylinkės teismui).

Kokių taisyklių reikia laikytis?

Tarpininkavimas

Į tarpininkus kreipiamasi **išankstiniu šalių susitarimu**.

Bet jeigu ieškinyje pateikiamas teismui, „ginčą sprendžiantis teisėjas, gavęs bylos šalių pritarimą, gali paskirti trečiąjį asmenį, kuris turi išklausyti šalis ir palyginti jų požiūrius, kad padėtų joms rasti konflikto sprendimą“ (Civilinio proceso kodekso 131-1 straipsnis).

Be to, nustatydamas tėvų teises arba skirdamas laikinąsias priemones skyrybų atveju, teisėjas gali įsakyti šalims atvykti į posėdį, kur jos informuojamos apie tarpininkavimą, už kurį šalims nereikia mokėti ir kuriame negali būti nustatomos jokios specialios nuobaudos (Civilinio kodekso 255 ir 373-2-10 straipsniai). ES Direktyva 2008/52/EC buvo perkelta į Prancūzijos teisę 2011 m. lapkričio 16 d. Nutarimu (*ordonnance*) Nr. 2011-1540. Direktyvoje įtvirtintu reguliavimu siekiama skatinti taikų ginčų sprendimą trečiosios šalies (tarpininko) pagalba. Nutarimas išplėtė Direktyvos taikymo sritį apimdamas ne tik tarptautinio pobūdžio taikinimą, bet ir tarpininkavimą šalies vidaus reikaluose, išskyrus ginčus, susijusius su darbo sutartimis ar administracine teise suverenios valdžios srityje (*droit administratif régalién*).

2011 m. lapkričio 16 d. nutarimas pakeitė 1995 m. vasario 8 d. įstatymą, įtvirtindamas bendrus tarpininkavimo pagrindus. Jis apibrėžia tarpininkavimo sampratą, nustato reikalavimus tarpininkams bei įtvirtina konfidencialumo principą, kuris yra būtinas sėkmingam tarpininkavimo procesui.

Nutarimas nustato taisyklę, kad bet kurioje bylos stadijoje byla nagrinėjantis teismas gali paskirti tarpininką, kuriuo, be kita ko, gali būti ir teisinis taikintojas (*conciliateur de justice*). Teismas negali paskirti tarpininką vesti taikinimą santuokos nutraukimo ir skyrybų bylose. Kai šalys nėra susitarusios dėl tarpininkavimo, teismas gali nurodyti susitikti su tarpininku, kuris joms išaiškintų tarpininkavimo tikslus bei eigą. Kaip numato įstatymai, tokie susitikimai gali būti vedami tik teisinių taikintojų ir šeimos tarpininkų.

2012 m. sausio 20 d. dekretas (*décret*) Nr. 2012-66, įgyvendinantis minėtą 2011 m. lapkričio 16 d. nutarimą (*ordonnance*), papildė Civilinio proceso kodeksą penkta knyga (*Livre V*) dėl taikams ginčų sprendimo, siekiant detalai sureguliuoti sutartinį tarpininkavimą ir taikinimą bei taikos sutartis (*procédure participative*). Ši penktoji knyga taikoma kartu su kodekso VI dalimi, kuri reguliuoja teisinį taikinimą, bei VI bis dalimi, kuri reguliuoja teisminį tarpininkavimą. 1978 m. kovo 20 d. dekretas (*décret*) Nr. 78-381 buvo pakeistas, paliekant jame tik taisykles dėl teisinio taikinimo administracijos.

Tarpininkavimo valdymas

Šalies lygmeniu tarpininkų „elgesio kodekso“ nėra.

Paryžiaus prekybos ir pramonės rūmai parengė tinkamo elgesio kodeksą ir užtikrina savireguliaciją.

Šeimos srityje tarpininkai tiesiogiai arba per organizaciją, kurioje dirba, remiasi abiejų tarpininkavimo šeimos klausimais federacinių asociacijų –

Tarpininkavimo šeimos klausimais asociacijos (Association Pour la Médiation Familiale) (APMF) ir **Nacionalinės tarpininkavimo šeimos klausimais asociacijų federacijos (Fédération Nationale des Associations de Médiation Familiales), (FENAMEF)** – **etikos kodeksais arba chartijomis**. Šie kodeksai arba chartijos atkartoja „tarpininkavimo šeimos klausimais etikos taisykles“, 2003 m. balandžio 22 d. patvirtintas Nacionalinės patariamiosios tarpininkavimo šeimos klausimais tarybos (CNCFM). Taigi, kaip nurodoma šios asociacijos tinklalapyje, „APMF skelbia profesinės etikos kodeksą, kuriame išdėstytos profesinės etikos taisyklės ir tarpininkavimo šeimos klausimais Prancūzijoje sąlygos. Jis galioja visiems praktikuojantiems specialistams“.

FNCM (Nacionalinė tarpininkavimo centrų federacija) 2008 m. kovo mėn. patvirtino „etikos kodeksą“, pagrįstą „Europos tarpininkų elgesio kodeksu“.

Informacija ir mokymas

Tarpininkavimui skirto oficialaus nacionalinio interneto tinklalapio nėra.

Šiuo metu Prancūzijos pozityviojoje teisėje, išskyrus šeimos reikalus, nenumatyta jokia speciali tarpininkavimo struktūra. Šeimos teisės srityje 2003 m. gruodžio 2 d. dekretu ir 2004 m. vasario 12 d. potvarkiu įsteigtas **šeimos tarpininko diplomatas**.

Tarpininkavimą šeimos klausimais reglamentuojantys teisės aktai numato profesinį rengimą, vykdomą patvirtintų įstaigų, ir diplomą, regiono prefekto išduodamą baigus profesinį pasirengimą arba išlaikius įskaitas ir gavus įgytas žinias patvirtinančius pažymėjimus. Profesinis rengimas vyksta **Regioninės sveikatos ir socialinių reikalų direkcijos** (*Direction régionale des affaires sanitaires et sociales*, DRASS) patvirtintuose centruose. Šiuose centruose mokiniai per trejus metus baigia 560 valandų profesinio mokymo kursą, į kurį įeina bent 70 valandų praktinių užsiėmimų. Tada kandidatas laiko įgyto išsilavinimo patvirtinimo įskaitas.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Už neteisminį arba teisminį tarpininkavimą moka asmenys, kurie naudojami šiuo alternatyviu ginčų sprendimo būdu. Teismo tarpininkavimo srityje **tarpininkui atlyginti** gali būti teikiama valstybės teisinė pagalba. Bet kokiu atveju atlyginimo dydį **tvirtina įkainius nustatantis teisėjas**, atlikus užduotį ir pateikus išlaidų atmintinę arba sąmatą (1991 m. gruodžio 19 d. dekretu Nr. 91-1266 119 straipsnis).

Teisėjas nustato rankpinių ir darbo užmokesčio dydį (Civilinio proceso kodekso 131-6 ir 131-3 straipsniai). Kadangi nėra teisės aktuose aiškiai nustatyto kainoraščio, vienietinės **išlaidos** tarpininkavimo šeimos klausimais paslaugoms yra **kintamos**. Pagal nacionalinį protokolą, pasirašytą Teisingumo ministerijos, Darbo, socialinių santykių, šeimos ir solidarumo ministerijos, Nacionalinės šeimos pašalpų kasos ir Centrinės žemės ūkio socialinės savišalpos kasos, tarnybos, kurioms teikiama „tarpininkavimo šeimos klausimais“ paslauga, įsipareigojo, atsižvelgdamos į šalių pajamas, laikytis **kintamo nacionalinio kainoraščio**. Nelygu kaip nusprendžia teisėjas, šalių mokamas užmokestis už posėdį vienam asmeniui gali siekti nuo 5 EUR iki 131,21 EUR.

Nacionalinė šeimos pašalpų kasa (*Caisse nationale des allocations familiales*, CNAF) įdiegė susitarimo šeimos klausimais procedūrą, suteikiančią įstaigoms galimybę naudotis tarpininkavimo šeimos klausimais paslauga laikantis tam tikrų taisyklių.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas po tarpininkavimo priimtas susitarimas?

Civilinio proceso kodekso 1565 straipsnis numato, kad kai ginčas nėra nagrinėjamas teisme, šalys gali jį sudarytą sutartį pateikti tam teismui, kuriam ginčas yra teisingas, siekiant tokią sutartį padaryti priverstinai vykdomą.

Civilinio proceso kodekso 131-12 straipsnis numato, kad kai ginčas jau yra nagrinėjamas teisme, šalių prašymu ginčą nagrinėjantis teismas gali patvirtinti šalių pateiktą sutartį.

Civilinio vykdymo proceso kodekso (*code des procédures civiles d'exécution*) L111-3 1° straipsnis numato, kad sutartys, sudarytos teismo tarpininkavimo pagrindu, arba sutartys, sudarytos neteismo tarpininkavimo būdu, kurioms priverstinio vykdymo galią suteikia bendrosios kompetencijos arba administracinis teismas, yra vykdomieji dokumentai.

Paskutinis naujinimas: 13/02/2017

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.